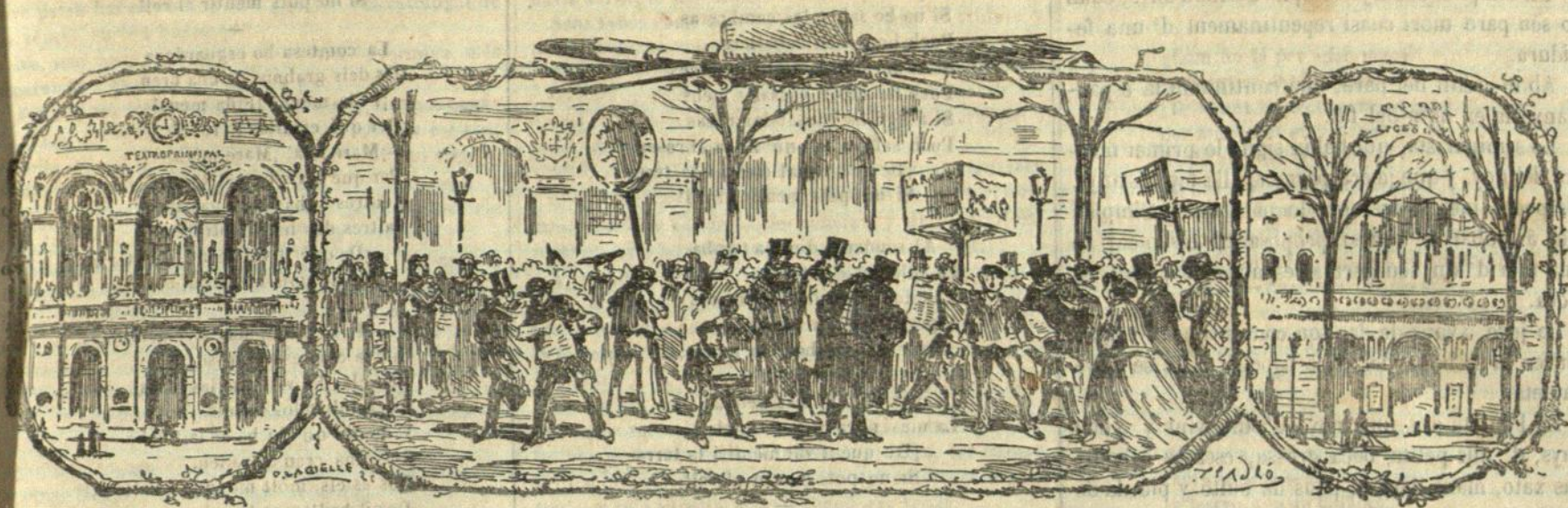

2 cuartos cada número.

Surtirá un cop cada
semana.Se ven en totas las
librerías.

CELEBRITATS.

En Mora.

No hi ha exemple, diuen tots los manuscrits que s'ocupan d'aquest home, que En Mora hagi renyit may ab ningú. Altres pòden haber renyit ab ell, pero En Mora sempre ha sigut passiu en las renyinas, en tal manera, que per més ofensas que tingués rebudas d'algú, may surtia de sa boca un mot en contra d'aquet.

Era fill d'un espardanyer de Vich. La mare havia mort del part. Simplicí era 'l seu nom de pila.

Fou son primer mestre un estudiant del Seminari d'aquella ciutat, que ensenyaba deu ó dotze criatures. Sempre que 'ls condeixeples ne feyan alguna, carregaban las culpas al pobre Simplicí, y sofria ab resignació las injustas palmetas y clatelladas que li donaba 'l Seminarista. De modo, que las demés criatures per aquella rahó li comensaren á dir *l' ase d'en Mora*.

Aquet nom, per altra part, li estava ben aplicat, pus los que habian entrat al estudi mitj any després qu'ell, l'aventajaban en llegir y escriur. Y no cregan que fós per falta d'aplicació, ja que enamorantse de tot, també s'havia enamorat de las becerolas y 'l cartipás, pero 'l pobre Simplicí era curt de gambals y cuan *natura non da*, Vich no 'n presta, que deya 'l Seminarista. Aixís que tots los altres noys donaban lo Fleuri y ell encara passaba 'l Narro; los demés escribian en cartipás de número dos, y encara en Simplicí feya palots torts y ganxos drets.

Lo seu pare, veyent que eran tan mal empleyadas las dugas pessetas mensuals que li costaban los estudis del hereu, determiná ensenyarlo de fer es-

pardenyas, renunciant al seu somni daurat de fer-lo estudiar per capellá.

Entre 'ls aprenents espardanyers, com entre 'ls condeixeples, en Simplicí era conegut per *l' ase d'en Mora*, porque era 'l mes atrassat de tots, essent ell lo que més enamorat estava del ofici. Se posaba á treballar, pero á lo millor se quedaba ab las mans paradas, la boca oberta y la vista encantada mirant una orga, ó qualsevol altra cosa que passaba pe 'l carrer. Cuan lo seu pare se 'n adonaba, ja feya un quart que 'n Simplicí s'estaba sense fer res, li donaba una clatellada, acompanyada de un «Traballa, badoch.» Aixó sols servia per fer riurer als demés de la tenda, pero no era cap correctiu pe 'l noy, pus als poch moments per *fas* ó per *nefas*, tornaba á quedar badant. De manera que 'l espardanyer arribá á créuer que 'l seu noy s'havia enamorat de las clatelladas, y determiná deixarli fer lo que volgués, sens dirli res.

Veyent lo bon espardanyer que 'n Simplicí era 'l que li feya menos feyna, determiná que fos ell lo que portés los recados á una part y altra.

Un dia de mercat un pagés aná á comprar unas espardenyas á casa en Mora, que, siga dit de pas, tenia molt acreditada la tenda. Lo pagés anaba molt depressa y no podia esperar-se lo rató que era precis per posar las betas á las espardenyas que havia triat.

—Ja veureu, digué 'n Mora, ja sè lo vostre puesto en lo mercat, aneus en y os enviaré las espardenyas pe 'l noy.

—Corrent donchs, digué 'l pagés tot anantsen. A Déu siau.

S'acabaren de posar las betas en las espardenyas, y 'n Mora diu al seu noy:

—Tè, Simplicí, arribat al mercat, y dona aquestas espardenyas al home aquet que ha vingut, que 'l trobarás al costat de 'n Silvestre.

2 cuartos cada número.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ,

Plassa Nova, n.º 5.

LIBRERIA DE E. PUIG,

Barcelona.

—¿De 'n Silvestre de Torelló? digué 'n Simplicí.

—Sí, 'l de Torelló. Té, y depressa.

Lo mercat no era lluny de la cassa de 'n Mora y passá un quart, passá mitj hora y 'l noy no tornaba.

—Va, pensá en Mora, aixó será que 'l pagés no era en lo mercat y en Silvestre déu haber fet anar lo noy al hostal.

Al cap d'una hora, arribá 'l pagés á casa 'n Mora més vermell que la seva barretina:

—Os dono las gracias, Mora, digué 'l bon home, cremat. ¿Qué os penseu que estich per pérdrer temps? Ja faria un quart que seria fora, si no fos per las ditxosas espardenyas.

—¿Que no vos las ha dutas lo noy?

—Si me las hagués dutas no fóra jo aquí, porque porto ab la mula á mitja càrrega una senyora á Torelló, y 'm déu estar esperant.

Al moment en Mora doná orde á tots los aprenets porque anessin á buscar á 'n Simplicí.

—No os incomodeu, bon home, digué al pagés. No sé qué déu haber passat al noy que fa una hora que ha sortit ab las espardenyas. Seyeu un moment que yo també vaig á véuer si 'l trobo.

Surtí 'l pare, y devant de una tenda de quin-calla de sotalas voltas de la plasa ven á 'n Simplicí ab las espardenyas sota 'l bras y la boca oberta mirant uns soldats de plom plantats en 'l aparador.

Una puntada de peu va ésser lo «Déu te guart» del pare:

—Arri cap á cassa, totxo, digué 'l seu pare. ¿Aquí está en Silvestre?

Y repetint lo «Déu te guart» set ó vuit cops, va fer que 'n Simplicí se desencantés, arranqués á córrer cap á casa, ab tal pressa, que cuan lo pare hi arribá, lo pagés ja era fora estona feya ab las espardenyas.

Aquet cas, y altres pe 'l estil feren que 'l pare

desistís d'enviar lo noy á portar recados al lloch. En Simplicí havia ja complert dinou anys, quan lo seu pare morí quasi repentinament d'una febradura.

Ab lo crèdit del pare, anà continuant la espardanyeria en nom del fill.

Lo seminarista, que havia sigut lo primer mestre del noy, y que ja era pare capellà feya sis anys, als pochos mesos de mort lo pare de 'n Simplicí anà á trobar á aquest proposantli casament ab una filla d'un seu germà, espardanyer, com en Mora.

Lo jove, avans de dar son consentiment volgué véurer la neboda del pare capellà. Ella se deya Pauleta.

La Pauleta era una noya d'uns vint y cinch anys, d'ulls petits, boca grossa, escasos cabells, nas xato, mans llargas, peus de bulto y picada de verola. Lo pare capellà deya que tenia molt bon génit.

Per acabar; fòs per las prendas de la noya, fòs per las alabansas del oncle, lo cas es que 'n Simplicí s' enamorá de la Pauleta y als quatre mesos s' uniren en sant matrimoni.

Lo casament fòu en profit d'un yaltre. D'ella, porque en Mora estava arreglat ab lo que del seu pare tenia; y d'ell, porque á no ser la Pauleta, que hi arribá á temps, la espardanyeria anaba á perdre lo crèdit.

Ab tot la Pauleta signé la que tingué més queixas del matrimoni, pus en Mora s' enamoraba de totes las cusidoras que li entraban á casa, lletxas y guapas. Es d'advertir que aquest defecte no 'l tenia 'n Simplicí avans de casarse.

Aixó feu que la Pauleta deixá de péndrer cusidoras, essent aixís que 'n necessitava dugas, y ella sola tenia de fer la feyna de tres.

La Pauleta també tenia de comprar tot lo necessari per la casa, sino en Simplicí no compraba més que cosas taradas ó dolentas, porque tothom deya d'ase d'en Mora, de tot s' enamorá y aixís es que li donaban los rebuixs de las botigas.

Al cap de vuit anys de ésser cassat, morí en Simplicí d'una parálisis, deixant á la Pauleta ab sis criaturas, habentsenhi mort altres tantas durant la vida del ase del seu marit que de tot s' enamoraba.

FELIP CASALS.

LAS ROSAS BLANCAS.

BALADA.

Mor la filla del bon comte
Dins sa cambra d'or y argent,
Y sa mare, la comtesa,
Plorant trista, donli un bes,
—Ma garlanda, mare mia,
La esfullá un mal caballer,
Ma garlanda, diu gelants,
Tronchs y arestas tè no més.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Quant la filla n' es ben morta
De genolls la mare prech,
Quan ja ha pregat, plorant besa
De sa filla 'l front de gel.
—Si no tens, filla, garlanda,
De rosas, diu, t' en faré,
Las més bellas, las més blancas,
Las más puras del roser.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

—Ningú sap que tú baixesses
Al jardí llubintne 'ls estels.
Si no ho saben las cambreras
Poch ho saben caballers,
Si no ho saben criats y patges
Poch ho saben vassalls meus.
Si ningú ha contat las rosas
Poch sabrán las qu' hi ha al roser.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Al sendemá dins sa tomba
La filla del comte geu,
Las donzellas ab llurs mares
A pregar hi van també,
Y que era, diuben, la morta,
Veyent las flors del roser,
La mes rica, la mes bella,
La mes pura que 'ls estels.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Al sendemá la comtesa
Reb en sa cambra al fosser.
—Si s' ha esfullat la garlanda
L' haurá desfullada 'l vent.
—Si ni un alé 'n feu, senyora,
Més que 'l vent serán fullets.
La comtesa ni diu un altra
De las rosas del roser.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Si d' assó han passat set dias,
Han passat set nits també;
Si 'l rosé ha dat set garlandas
Ja se n' han esfullat set
—Si es l' oratge ó la tempesta...
—Ni se sent d' ayre un alé,
Ni 'ls cabells trenca dels sálzers,
Ni remors mou pe 'ls xiprers.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

La comtesa ja endolada
Va á la tomba ab lo fosser;
Si hi ha fullets ella ho vol véurer
Si es la tempesta, també.
Puig ne surten ja, de tantas,
Garlandas com s' ha n' han fet,
Las branquetas, las arestas
Las espinas del roser.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Cada hora, de la campana
S' ou lo toch escardalench.
En sent que mitja nit toca
Ja s' ha adormit lo fosser.
La filla de la comtesa
N' alsa 'l tap de marbre fret,
Si la filla aixeca 'l marbre
Ja al fossar entra un donzell.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Dessobre del tap de marbre,
De rosas y lliris bells,
Hi ha sencera la garlanda
Que la comtesa n' ha fet.
Si la nina deix la tomba,
Vers á ella avansa 'l donzell,
Si al bell mitj del fossa s' troban,
Van á la tomba tot dret.
De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

Veus aquí donchs qui esfullava
Las garlandas del roser.
Los fullets, son las mans d' ella,
Las tempestas, las mans d' ell;
Y desfulla que desfulla
Ne van cayent á llurs peus
Las flors grogas, las flors blancas,
Las poncellas del roser.

De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

La comtesa ho esguardava
Dels dels grahons d' una creu.
—¡Filla meua! ¡Filla meua!
¿Per qué esfullas lo roser?
—¡Mare mia! ¡Mare mia!
¿Per qué aixís ho vol lo cel?
Mentres hi hagi una garlanda
Naltres dos no hi entrarem.

De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir al cel!

—No hi poseu may mes garlandas,
Diu la comtesa al fosser.
Ben clar he vist que las rosas
Las esfullan los fullets,
Y de dès qu' hi ha en la tomba
Sols una creu de rellén,
Dos estels, molt mes que 'ls altres,
De nit brillan en lo cel.

De qué 't val mentí á la terra
Si no pots mentir á Dèu!

PAU PLÁ.

LA REINA DE LAS FORMIGAS.

CUENTO DE ENCANTATS.

Hi havia al mitx de un bosc una cabanya, pero no os penseu que fos una cabanya pobre, res d' aixó. Si bè per la part de fora semblava feta de tronchs d' arbres mal units com las cabanyas dels pastors, en cambi es taha voltada de un jardí hont tot l' any brillaban las flors més delicadas y més olorosas; un grupo de palmeras altísimas li daban sombra, y una font de aiga clara que corria per allí prop li donaba una fresca deliciosa. Vos dich que alló semblava un lloch encantat.

De dins, eran las parets fetas de una porcelana fina y trasparente, y los tronchs que de fora semblaban col·locats de cualsevulga manera, mirats de dins formavan uns dibuxos bonichs y ben combinats. Tot lo interior estava arreglat ab un luxe verdaderament oriental, sols se trapitxaban catifas riquíssimas, hermosas otomanas convidaban á descansar; en mitj de una sala, un surtidor de essencia de rosa embalsamaba tota la cabanya. En una paraula; era un lloch encantat.

Habitava aquesta cabanya un vell de barba blanca que li arribava fins al pit, y que á pesar de sa avansada edat, que passava de un siele, se conservava fresch y robust com un jove.

Tenia en sa companyia á un nèt seu, jove de vint anys; pero tan ignorant de las cosas del món, que may havia vist, que tothom l' hauria pres per un noy de set ó vuit anys, si l' hagués tan sols sentit parlar.

Tenia son avi un interés particular en no parlarli de ciertas cosas, y que quedés ignorant fins á tant que arri ves una época que ell se sabia.

Lo jove no havia may vist res més que la cabanya y sos alentonrs, y sols se divertia contemplant lo vol dels aucells y sentint sos cants y, cosa que semblará molt estranya, passava horas enteras contemplant las formigas que hi havia en lo jardí. Li agradaba veurer com anavan obrint carreteras, lo treball que 'ls donaba lo transportar á son cau lo grá que trobaban, lo modo com se ajudavan las unas á las otras, las batallas que s' donavan y totes las demes cosas que fan las formigas y que demostran sa intel·ligencia.

Un dia que se estava, segons sa costum, contemplant las formigas fixá sa atenció en una tant bonica com may ne havia vist cap.

Era com las otras, petita com ellas; pero semblava més airosa y tots sos moviments tenian una gracia incomparable. Son color era també diferent. Quan lo sol la tocaba de plé llubia com una particula d' or; á voltas reflectava tots los hermosos colors del iris, mentres que otras vegades semblava blava com lo cel, vermella com la més hermosa rosa de Bengala, blanca com lo lliri; més sempre era bonica.

Las otras formigas semblava que la miravan ab molta consideració com si fòs la senyora soberana de totes ellas, cosa que l' jove no comprenia ignorant com estava de las costums socials.

Contemplant
jove passá
no véurel,
No sens
acostumat
A quella
fá 'l son, c
aquella, ell
forma que e
blava un an
més deli
Contemplant
ell un món
tas, á voltas
conegut lo c
sas vidas se
podria existi
Se despe
avans de di
Comensá
conegué la c
Y passá 'l
haverla vista
una tristesa
Dormí po
cá tingué só
truo que s'
dinari, sepa
una impres
Hauria volg
no sabia co
L' endemá
hont trová
quina era la
Lo jove, i
y lo vell al
parlant ab s
A la nit, l
més trist en
—Fill meu
més, si, pue
ments gener
odi.
Lo jove c
ellas.
Y passaren
Un demati
y tot sembla
Lo jove, se
Com si teme
las pocas que
caus. Mes ne
grosa, negra
rara y bonica
Lo combat
perdent terre
agafant una p
no s' deixá i
Per segon
á atacar á sa
á matarla c
compassió
mitx á la for
Y encara n
nació, ó no s
entre las con
via somiat l
La formiga
aparegué á la
buscaba. Era
graciosa com
Lo jove sen
miga en cuan
pressa, depre
Content lo
á son avi y a
sols digué: ¡Q
Posantse de
—Y digas
—No, avi,
—Dos per q
—Per que m
y aquesta m
—Bè, bè, d
L' endemá
de formigas, t

Contemplant aquella formiga que li robava lo cor, lo jove passà horas y horas, fins que son avi, estranyat de no véurel, surtí a buscarlo.

No sens pena, se separà lo jove de la formiga, més acostumat a obehir, seguí a son avi.

Aquella nit, tardà molt en adormirse y en quant agafà 'l son, comensà a somiar. Se li presentà la formiga aquella, ell coneixia que era la mateixa; més no tenia la forma que ell li havia vist en lo jardí. Era gran, no semblava un animallet sino un ser humà; pero més bonich, més delicat que tots los homes que ell havia vist.

Contemplant aquella preciosa criatura se despertà en ell un món de sensacions desconegudas, dolsas a voltes, a voltes dolorosas. Li semblava que aquell ser desconegut lo cridava a si y lo encadenava de manera que sas vidas se confonien en una y creya verament que no podria existir sens ell.

Se despertà més dejorn de lo que acostumaba, y avans de dia ya estava en lo jardí.

Comensà a examinar las formigas que veyia, y no reconegué la que ell ab tan afany buscaba.

Y passà 'l matí, y passà la tarde y vingué la nit, sens haverla vista, de manera que 's retirà a casa prés de una tristesa mortal.

Dormí poch, y en los curs ratos en que s' endormiscà tingué sómits horrorosos. Li semblà véurer un mónstruo que s' interposaba entre ell y aquell ser extraordinari, separantlos cuant més volian acostarse. Sentí una impressió de rabia profunda, d' odi inextingible. Hauria volgut exterminar aquell mónstruo estrany més no sabia com.

L' endemà estava encara més trist, s' en anà al jardí hont trová a son avi, que inquiet li preguntà lo que tenia, quina era la causa de sa tristesa.

Lo jove, incapàs de mentir, li contà tota la historia, y lo vell al sentir-la se quedà pensatiu y sols digué com parlant ab sí mateix: Pot ser siga aquet lo medi.

A la nit, lo jove, no havent vist a la formiga, estava més trist encara. Son avi lo cridà y li digué:

—Fill meu, ríu m' es permés parlar-te de certas cosas; més, si, puch dirte, que t' deixis portar per los moviments generosos de ton cor; pero may per cap motiu de odi.

Lo jove escoltà aquestas paraulas sens fiarse en ellas.

Y passaren alguns dias y sa tristesa aumentava.

Un dematí, estava núvol, lo huracà brunzia ab forsa y tot semblava anunciar una forta tempesta.

Lo jove, segons costum, estava mirant las formigas. Com si temessin la tempestat totas estaban amagadas y las pocas que se veyan anavan depressa a ficarse a sos caus. Mes ne vegé dugues que 's barellavan. La una era grossa, negra y lletja, mentres que l' altra era petita, rara y bonica.

Lo combat era desigual, y la formiga petita anava perdent terreno. Lo jove sentí per ella compassió, y agafant una palla separà las dos formigas. Més la grossa no s' deixà intimidar y tornà a la carga.

Per segona vegada la separà 'l jove, més ella tornà a atacar a sa contraria a la que rendí, y de segü anava a matarla cuan lo jove per un impuls irresistible de compassió vers la més débil ab un bastonet partí pel mitx a la formiga grossa.

Y encara no ho hagué fet, siga afecte de una al·lucinació, ó no sabem per qué, li semblà véurer debatense entre las commocions de la agonia al mónstruo que havia somiat feya alguns dias.

La formiga rossa esperimentà una transformació y aparegué a la vista del jove com aquella a qui ell tan buscaba. Era la mateixa, que lluhia com l' or, bonica, graciosa com la primera vegada que ell la havia vista.

Lo jove sentí que se li axamplava l' cor; més la formiga en quant se vegé llibre de sa enemiga corré depressa, depressa a ficarse en son cau.

Content lo jove anà a contar lo que acabava de passar a son avi y aquet quedà de promte com ensimismat, y sols digué: ¿Qui sap, qui sap?

Posantse després sobre sí, pregunta al jove

—Y digas ¿has agafat rabia contra la formiga grossa?

—No, avi,

—Dos per qué l' has morta?

—Per que no he trobat altre medi de salvar a l' altra d' aquesta m' feya tanta llástima....

—Bè, bè, digué l' avi, esperem, esperem.

L' endemà lo jove baixà al jardí, y trová una munió de formigas, totas anavan y venian com si celebresin una

fiesta, y al mitj de totas veyia com a reyna a la que ell havia salvat lo dia avans.

Sens saber com, conegué que la formiga 'l cridava y li feya senya de que la seguis.

Y la formiga comensà a caminar y ell a seguir-la y semblava una cosa estranya; més la formiga ab sas cametas caminava depressa, depressa de manera que 'l jove casi no podia seguir-la.

Y atravessaren camps y montanyas y rius y trovaren pobles, y vilas y ciutats que anavan deixant arrera; més lo jove se admiraba de conèixer y de no ser-li estranyas totas aquellas cosas que may havia vist.

Y seguiren caminant. Havia passat molt temps; já lo sol s' havia post y tornat a sortir tres vegadas, y lo jove pensava en son avi que tindria pena de no véurel. Més la formiga l' atreya y l' atreya, y no podia deixar de seguir-la.

Caminant, caminant arribaren a una gran ciutat. No pot darse res més magnífich, temples, palaus, jardins, tot era gran, tot hermós. Més los carrers, las casas y los temples estaban deserts, no 's veyia en ells ánima viventa, y tota aquella magnificencia era trista.

La formiga 's dirigí vers lo palau principal, las portas estaban obertas y lo jove entrà seguint a la formiga fins a una sala magnífica.

En lo centro de aquesta hi havia una taula rodona formada de una planxa de aram, y demunt d' ella hi havia un martell de bronze.

La formiga pujà, agafà 'l martell y donà un cop a la taula.

Tot lo palau ressonà com si haguessin tocat en lo saló una gran campana.

Ab aquet soroll semblà com si tot, palau, temples y ciutat, se despertessin.

Se sentí soroll de gent pels carrers, y la sala se omplí ab gran número de personas vestidas ab gran riquesa. La formiga se transformà en una hermosa donzella a qui tots los presents saludavan com a sa reina y senyora.

Lo jove no sabia lo que li passava, fins lo saludaba, tothom l' aclamaba y tots li deyan son llibertador.

La primera era lo mateix ser que havia vist en somnits; y vegé com li allargava la ma y li daba las gracias de haverli salvat la vida.

Lo jove no sabia lo que li passava, cuant de prompte aparegué son avi a qui tots saludaren ab una veneració y respecte que semblava adoració. Agafà per las mans al jove y a la princesa y li digué:

—Fills meus; las profecias han estat complertas, y avuy es dia de alegría. Lo dia en que nasquereu, un encantador que volia apoderarse de aquet regne, tractà de exterminarvos; més no podia matarvos fins que passés cert temps. Llavors encantà tot lo país dextranxo tot com mort y a sos habitants, invisibles, y transformà a la princesa en formiga.

Jo que havia estudiat y sabia alguna cosa, llegí en lo llibre dels encantaments y vegí que si algun dia la princesa era salvada, per compassió, sens mescla de cap altre sentiment, de un gran perill per un príncep, lo encant cesaria. També se 'm prohibia dar a conèixer res del món al príncep, que eras tú, sino que se 'm nava deixar-lo ignorant de tot, puig altrament lo encantador lograria son propósit.

Aixó fou causa de que 'l tingués separat del món y que no li parlés més que de nosaltres dos.

Jo no sabia en que havia estat transformada la princesa. Més lo plasso s' anava escursant, escursant, y mon cor cada dia 's posava més negre.

Faltava sols una lluna pera arribar lo dia fatal, cuan lo noy me contà que havia vist una formiga y que sens ella no podia viurer. La esperança entrà de nou en mon cor perque la formiga a mon entendre havia de ser la princesa.

Arrivà l' últim dia del plasso, lo noy me parlà del combat de las dos formigas, y 'm semblà que la grossa a qui ell matà era lo encantador.

—Aixís fou la veritat, digué la princesa, y tot quedà complert.

Lo jove, que també era príncep, y la princesa se casaren; y aixís se cumpliren totas aquellas maravellas sols per haberse ell deixat portar per son cor y haber tingut compassió de una pobra formiga.

A. S.

LO SECRET DEL AMETLLÓ.

¿Com ho fà per anar maca, la Senyora de don Pau?

¿D' ahont ha tret lo vestit blau, per anar tant currutaca?

Ab lo sou del seu senyó, no pot pas anar tant d' alsa,

¿Pot ser fà moneda falsa?

¿Qu' es molt rich y diu que no?

¿Oh! ¡fillets!... ¡no m' ho preguntin!

—Lo secret del ametlló.

¿Que té talent don Joseph, que llueix per tot arreu,

que tant distingit se 'l veu, que per tot tan bè se 'l reb?

¿Cal... ¡cal!... ni sab que es la ó, escriu hasta sense l' batxa,

es burro y 'n te la fatxa,

¿Y donchs com es tot aixó?

¿Oh! ¡fillets!... ¡no ho puch entendre!

—Lo secret del ametlló.

Bè es prou vell don Francisquet, fa bacaynas, rapapieja,

donchs ab cent d' un cop festeja, com si fos un jovenet.

¿Cap noya li diu que no!

¿Qu' es aquesta engallinada?

¿que tè amagat algun dó?

¿Oh! ¡fills meus! ¡ves que m' esplican!

—Lo secret del ametlló.

¿Y l' Emilio, per qué balla havétseli mort la tia?

¿Com passeja la María tenint mala la quitxalla?

¿No va quebrar en Sisó?

¿Donchs perque torna a surar?

¿Y en Quim, no 'l van encausar?

¿Com ha d' haver nom aixó?

¿Anem, homes! ¡no s' hi fiesin!

—Lo secret del ametlló.

PERE NOLASCO SACRISTÀ.

DOS NOMS IGUALS.

(ACABAMENT.)

VI.

Lo professor de llatí era visitat ab frecuencia, per una cusina, que li demostrava gran interès. Era una parenta apreciable, segons lo mateix Subirana deya, y sos consells y paraulas tenian molta importancia per aquest.

Un dia tingueren una llarga conversa, que durà tota una vetlla: lo cas es que l' endemà don Hilari Miquel parlà de casarse y 's dedicà a fer visitas d' en tant en tant a una mare y filla, bastant acomodadas, conegudas de la parenta a que tant apressiava lo professor. La cosa anà endavant, y cuant aquest al cerciorà de que la noya li convenia y que casantse faria un bon partit, un dia 's vestí molt acunduit, se comprà guants, y s' en anà decididament a demanar la noya.

La mare d' aquesta li contestà com totas, «que si la noya ho volia, per ella bé...» que ell ja li semblava un galan subjecte... «y que pendrian informes.» Respostas totas que deixaren tranquil y plé d' esperansas don Miquel, perque de la noya 'n sabia ja l' intent y havia rebut indubtables mostrars d' afecte y voluntat; y per lo que feya als informes lo bon senyor sabia de cert que ningú podria lir que ell hagués ni tant sols agravat a ningú. Quedàren donchs en que mentrestant lo pretendent podia seguir visitant a la familia, y que un cop estessen informats, li donarian una resposta decisiva.

Lo senyor Subirana tenia pocas relacions, ó mes ben dit que 'l coneguesen a fondo, no 'n tenia cap. Aixís fou que al cap d' uns quants dias de buscar, no que

dá a la mare de la noya altre recurs, qu' anarsen a informar pe'l barri qué habitava, lo qui volia ser son gendre.

Ana al forner de devant de casa d' aquest.

—¿Què? ¿en Subirana? digué lo forner. Ay senyora! no hi vulguia tenir tractes... es un trapella... sempre 'm deu dos messos de pa, menos ara que me'n deu quatre... jo li asseguro que en havent cobrat, no pastaré mes per ell.

La senyora cregué que no fós enveja o mala volensa del forner y entrá a informar-se en casa de un sastre.

—Miris, senyora, li digué aquest, li parlaré francament: es un plaga, un calavera que sempre está entremetat... la roba que li faig ni l' arriba a estrenar, sino que se l' empenya desseguida... Ara 'm deu una disfressa d' arlequí que li vaig llogar per Carnestoltes, y encara no 'm ha l' ha tornat.

Allavoras passá lo sereno que recullia la semmanada per las casas. La bona senyora tota trastornada li demaná que la informés.

—Ja li asseguro, digué 'l sereno, sempre 'm dona la bona nit a las dugos o las tres de la nit... La major part de las nits sos companys l' han de acompanyar porque no caigui, porque sempre torna mitj pitof....

—Gracias... Dispensin... digué la senyora: y se'n aná aturdida, dient entre si, ¡Oy Jesus!.. sembla imposible... tan bon senyor que semblaba... Ay! Deu m' en guarde...

Quant lo senyor Subirana demaná la contestació, segur d' haver lo si y portant a la butxaca l' anell de promesos, li digueren sa enamorada y la mare d' aquesta que fés lo favor de retarse, que no volian tractes ab ell, que si las trovaba no las saludés, y que la noya no 's volia entregar a mans de un horratxo, jugador y calavera.

Lo senyor Subirana no s' havia vist may caurer un llam als seus peus, pero al trobarse ab tal resposta, fins li semblá que sentia la pudó de sofra.

VII.

Lo pobre senyor no resistí lo sofror qu' havia rebut. Las sangs se'n hi pujaren al cap y morí ab trenta sis horas.

A sota, al primer pis, moria pocas horas després lo professor de sabata, a causa de una borratxera que li havia donat una inflamació.

A las quatre de la tarde treyan lo bagul del segon pis, se l' enduyan cap al cementiri, seguit d' un curt acompanyamen de joves ab barba, bolet y pantalons blanquinosos.

A las cinch treyan lo del primer pis, acompanyat d' un gran número de senyors, tots los mes ab patillas, vestits de negre, respectables y compungits.

Lo porter, lo senyor Ramon, havia portat son habilitat fins al estrem de cambiá las casas abont portá 'ls recados y 'ls acompanyaments se cambiaren.

Sobre 'l cadáver del professor de sabata, tancat dintre de son bagul, pronunciá dintre del mateix cementiri y abans de deixarlo, un discurs fúnebre, lo president d' una academia a que pertenesqué lo estudiant del segon pis: aná en tota forma, comensá ab lo corresponent: *Senyors*... acaba ab las frases següents: «La ciencia y las lletas han perdut un de sos constants cultivadors... pensia 't farà justicia, colega estimat y ton nom no 's borrarà del lloch que tan dignament ocupares!» Y doná un cop sobre lo begui que contenia los restos consumits pel vi y per los eccesos, del professor de floret y de sabata.

Lo bagul del professor de llatí fou deixat en lo cementiri, sense cap discurs ni res semblant; un dels acompanyants de xa tan sols anar aquestas paraulas de despedida: «Vaja, adéu! No t' espantis, que ja tornarás al món.» Com qu' eran joves despreocupats, tots eran materialistas.

Un cop mort, lo pobre senyor no torná a patir cap mes desgracia. Diguinli un parenostre y no hi pensin mes.

Ara tinguin compte ab los noms.

EPIGRAMA.

—Ja t' ho contaria a tu

pero es secret... no 'l puch dir.

—Digamho, que dientho a mi,

es com no dirho a ningú. LLUIS ET.

SACH DE NOUS.

Lo diumenge dia vint y dos del mes que corre, obrirá sas portas al públich l' acreditat Teatro del Odeon, ab lo preciós drama de Eguilaz: «¡Grazalema!» y la pessa en un acte, «Trapisondas por bondad.»

Noticias que se 'us han donat de las novetats que té disposadas la empresa, nos indican que aquest any tindrà verdader atractiu l' assistir a las representacions que 's dongan en dit colisseu.

Primerament, tenint per pintors als senyors Ballester y Carreras, se donarán algunas obras de gran espectacle, que, presentadas ab gran luxu y propietat, no duptem que sorprendrán al públich.

La companyia, de la cual forman part molts dels que tant aplaudits foren l' any passat en lo Teatro catalá, se compon de las següents parts.

Primera actriz, Dª Ildefonsa Gomez, que ab tant aplauso treballa altras temporadas en lo mateix teatro, per lo cual ne conserva 'l públich molt bons recorts.

Primer actor y director, D. Andreu Cassurro, ja molt conegut del públich y en lo qui concorren iguals circunstancias, que en l' actriz que 'l precedeix.

Un primer actor cómich del qual no se'n parla menos bé, debutará ab la pessa ja anomenada, es D. Ramon N. Martin, aplaudit en molts teatros d' Espanya.

No 'ls parlem de las senyoras de Mena, dels senyors Bertran, Gouia, Puiguriquer, Vigorria y tots los demés actors, ja que sent molt coneguts del públich de Barcelona, no cal dirne res en son elogi.

A més de tot aixó, la empresa conta ab algunas produccions catalanas escrites pe 'ls millors autors, y nosaltres contem que sent com es veritat tot lo que havem dit, es impossible que la empresa no hi fassi 'l seu Selembre.

Si no es la empresa atrevida,

Y té por de no guanyarhi.

Que busqui un altre empresari

Y jo ho seré de seguida.

No havem rebut, pero per có també havem llegit lo llibre de *las set baladas* fetas per en Francesch Pelay Briz: es sens dupte lo millor que ha escrit fins ara dit poeta, que s' havia consagrat a donarnos a conèixer antigas obras de passats y gloriosos escriptors catalans y a la traducció de obras de gran mèrit.

En *Las set baladas* ha demostrat l' autor que també podia anar son nom separat d' altres noms afamats. *Lo beyre d' or y Lo cap de cassa* són dos quadros ab tota perfecció delineats y descrits: nos han agradat y no podian menos, procedint a jutjarlos ab tot desinterés y justicia. Llástima que al costat de tant delicadas escenas hi hagi la tant grossera y repugnant del *Castellá de Vall-llobrega*.

Nossaltres, ho confessem: voliam comprar lo llibre porque 'l llegís la germana y la promesa, pero al llegir *Lo Castellá de Vall-llobrega*, havem desistit del nostre intent.

La inauguració de la actual temporada cómica, en lo Teatro Romea, tingué lloch lo dissapte passat, ab una concurrencia numerosa y escullidissima. La representació d' *El drama nuevo* que tant mèrit y tantas facultats requereix porque aquella sigui bona, casi no deixá res que desitjar. Lo primer actor y director, senyor Chas de la Motte, que per primera vegada 's presentava al públich de Barcelona, sapigué en un moment conquistar la bona volensa del públich que 'l cridá repetidament a la escena y l' interrompi diferents cops ab sos aplausos. La senyora Segarra ab tota justicia y mèrit participá dels aplausos que 'l públich cridava a la escena. Los demés secundaren bastant bé y foren igualment aplaudits diferents vegadas.

La companyia donchs promet, y aixó que per ara no'n coneixem mes que la meytat, pero sabem ja qui son los altres, y son mèrit guanyará baix tan inteligent direcció, com se coneix qu' ha de ser la del senyor Chas de la Motte.

En las llistas de la companyia qu' ha d' actuar en lo joliu teatre de *Jovellanos*, havem vist actors ben coneguts y de mèrit ja més que suficient pera lo teatre a que están destinats.

No duptem que todas las obras alcansarán bona inter-

pretació y que per lo tant, alcansará lo favor del públich lo coliseu del Ensanche.

També han sigut publicadas las llistas del Olimpo, que ofereixen sobre totas, lo mèrit de la novetat. Actors encara desconeguts son los contractats, pero segons noticias, abiat deurán fer parlar d' ells.

Dintre pochs sigles los descendents de un conegut editor, donarán a llum una obra encaminada a conciliar la veritat ab la mentida y a fer possible la existencia dels estrofas habenthi homes honrats. També se tractará calcom dels medis de g' anyarse la vida sense haver de treballar. Il·lustrará la obra lo conegut dibuixant don Material Imposible; será escrita per don Somni vá y s' imprimirá en la imprenta de la I-lusió.

Sol·lució a la Endevinalla del núm. 14.

La careta.

Sol·lució a la Xarada del núm. 14.

Ca-ram-bo-la.

Sol·lució al Geroglífich del núm. 14.

Una pregunta vol una resposta.

ENDEVINALLA.

Platejo y no sòch l' Isaura,
volto molt sens ser bolero,
tinch sempre citas y espero
per cumplirlas, en sent fosch.
No sòch riu y ab aigua jugo,
no sò sostre y tinch sota,
y si bè uns cops hi sò tota,
molts altres, me 'a falta un tros.

XARADA.

Mitja cana es la primera,
y anant sola es animal.
Dos y tres son lo mateix
sense que siguin iguals.
Es de xicotets fer quarta
y lo foch prima y dos fa.
Es goma segona y prima
y potser may has usat;
hú, dos y tres una noya
que está batejada ja.
De tres y cuatres senceras,
ni morinte 'n trobarás.
Ara ja tens prima y tersa
per treurer lo tot... Veyam.

GEROGLIFICH.

Cesar.

Ciceron.

Pompeyo.

HI HAGUE

Anibal.

Asdrubal.

Escipion.

GURRA

Las sol·lucions se donarán en lo número próxim.

E. R.—Eudalt Puig.

Barcelona 1867.—Imprenta de Narcis Ramirez y Compañia, pas-satge de Escudellers, número 4.

2 cuarto

Surtirá

ser

Se ven

lli

(A

No cregu
vulgui jo e
aereostáti
viatjes per
reixo a la
marítima;
llus, al hor
No hi ha
sigui tant l
hi ha tamp
lo que pre
y San Bertr
carn, quan
Si los In
que al veur
menticia, s
está prohib
Allí se ve
senya al pú
jep. Tothor
aixó es lo n
tistacció, se
volta no 's
nyar ni per
sichs ray!..
contestar al
¡Així fo
defectes mo
ab la facilita
tant debó
nadar!
Pero ¡cá
vors nos hau
sas miserias